

تهیه گزارش حمایت‌طلبی جهت جمع‌آوری اطلاعات در خصوص رصد آمار نشاط در کشور

گروه: سلامت معنوی

سال پایان: ۱۳۹۲

مجری: دکتر پریسا امیری

سال شروع: ۱۳۹۲

چکیده

مقدمه

جهان امروز عرصه رقابت جوامع مختلف، جهت نیل به پیشرفت و عدالت است و در این میان انسان سالم به‌عنوان محور توسعه پایدار، بزرگ‌ترین و باارزش‌ترین سرمایه هر جامعه محسوب می‌شود. سلامت گنجینه ارزشمندی است که امروزه نه به‌عنوان هدف زندگی، بلکه به‌عنوان منبعی برای زندگی اثربخش شناخته می‌شود.

شادکامی و نشاط، یکی از عوامل زمینه‌ساز سلامت انسان‌ها و در نتیجه توسعه جوامع انسانی است. شواهد علمی، ضرورت اتخاذ راهکارهای جامعه‌محور را در سیاست‌گذاری‌ها ارتقاء سلامت جامعه نشان می‌دهند. لازمه تدوین صحیح و به‌کارگیری این راهکارها، داشتن تصویری واضح از نگرش، میزان درک تهدیدکننده‌های سلامتی و همچنین عملکرد جامعه در حیطه سلامت است که رسیدن به آن با توجه به تنوع اقلیمی، نژادی و فرهنگی موجود در کشور جمهوری اسلامی ایران اهمیتی دوچندان دارد.

روش‌شناسی

اطلاعات موردنیاز با بررسی مقالات، کتب و اسناد رسمی در خصوص شاخص نشاط و شادمانی به دست آمد. سپس در اسناد وضعیت موجود، مقایسه شاخص‌های تعیین‌شده در برنامه‌ها، مقایسه کشورهای مختلف انجام شد. سپس اطلاعات به‌دست‌آمده در اختیار اعضای گروه سلامت معنوی قرار داده شد و گزارش نهایی پس از اعمال نظر اساتید، ارائه عوامل تأثیرگذار و راهکارهای پیشنهادی تهیه شد.

یافته‌ها

مقاله حاضر برگرفته از اطلاعات موجود جهانی و کشوری در زمینه نشاط و شادکامی مردم جهان و ایران است. اگرچه گزارش سازمان ملل از معدود منابع بین‌المللی است که به بررسی وضعیت نشاط و شادکامی در کشورهای جهان و تغییرات آن در طی زمان پرداخته است به نظر می‌رسد به دلایل مختلفی قابل نقد است. نخست، درک متفاوت از مفهوم نشاط و شادکامی است که ریشه در تفاوت‌های فرهنگی، اجتماعی و مذهبی جوامع مختلف انسانی داشته و ارائه تعریف واحد و به طریق اولی سنجش یکسان آن را برای تمامی کشورهای جهان مشکل می‌سازد. تعریف نشاط در بسیاری از جوامع مسلمان از جمله ایران، رنگ مذهبی داشته و مبتنی بر آموزه‌های دین مبین اسلام است. به‌عنوان مثال بسیاری از مناسک و مراسم مذهبی مسلمانان شیعه که در ظاهر با تأثر و حتی گریه همراه است از دیدگاه بسیاری از مردم در نهایت به نشاطی متعالی در عزاداران ختم می‌شود. از این رو رتبه‌های اعلام‌شده از سوی سازمان ملل متحد قابل نقد و بررسی است. دومین مسئله شیوه

انتخاب و جمع‌آوری اطلاعاتی است که زیربنای مقایسات و رتبه‌های اعلام‌شده از سوی سازمان ملل را تشکیل داده‌اند. طبق گزارش مذکور، نتایج اعلام‌شده برای وضعیت نشاط و تغییرات آن در کشورهای جهان بر اساس اطلاعات در دسترسی است که به‌طور میانگین متعلق به ۳۰۰۰ نفر از هر کشور است؛ که این خود تعمیم نتایج را به کل مردم آن کشور با شک و تردید مواجه می‌سازد؛ و آخرین اما نه کم‌اهمیت‌ترین مسئله، به شاخص‌های در نظر گرفته‌شده در خصوص سنجش نشاط برمی‌گردد. در گزارش سازمان ملل درآمد سرانه (GNP) و شرایط اقتصادی به‌عنوان زیربنای گسترش شادی و نشاط در جوامع از اولویت و اهمیت خاصی برخوردار است. در حالی که در مطالعات محدودی که در کشور ما صورت گرفته مسائل مادی اقتصادی اگرچه شرط لازم محسوب می‌شود اما کافی نبوده و باورها و پایبندی‌های مذهبی قوی‌تر و روابط اجتماعی و خانوادگی مستحکم‌تر می‌تواند در این امر مؤثر باشد.

بحث و نتیجه‌گیری

با سنجش نشاط و شادکامی به‌عنوان شاخص‌های استاندارد زندگی و طراحی مداخلات مناسب در این زمینه قادر خواهیم بود ضمن گسترش نشاط عمومی در جامعه، زندگی پویاتری را برای مردم امروز و آینده ایجاد کنیم. از آنجاکه تعریف شادکامی و نشاط و تعیین شاخص‌های اندازه‌گیری آن به ویژگی‌های فرهنگی، اجتماعی، مذهبی و نژادی جوامع وابسته است، پیشنهادهای ذیل با هدف حمایت‌طلبی از هیئت محترم وزیران و برنامه‌ریزان حوزه مربوطه و انجام اقدامات لازم با همکاری فرهنگستان علوم پزشکی ارائه می‌گردند:

۱. تبیین مفهوم نشاط و شادکامی در جامعه ایرانی با در نظر داشتن زمینه‌های فرهنگی، اجتماعی و مذهبی

۲. طراحی و تدوین ابزار مناسب جهت سنجش مفهوم تبیین شده نشاط

۳. سنجش وضعیت نشاط در کشور بر اساس نمونه آماری که در سطح هر شهرستان نیز معنی‌دار باشد.

۴. تدوین استراتژی‌های مؤثر بر اساس اطلاعات مستخرج از پیمایش‌های پیشین

۵. طراحی و اجرای مداخلات مؤثر جهت ارتقاء وضعیت نشاط عمومی در کشور با همکاری دیگر فرهنگستان‌ها

کلیدواژه: آمار نشاط، شادی، حمایت‌طلبی، شاخص‌های استاندارد زندگی، زمینه فرهنگی.